HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

גסטרא. מוסב כמה שאמר קומוס דוכוס ושלטון ומביאו לישטון קולטון גסטרא (ברכות דף לב:): **ויברך אלהים אם יצחק.** ניתמו על מציו וברכו ברכת מצוים: **דבר הבא מן העבר.** של נמר הוא: **שהעבר נהגה ממנו.** של פסתן שאסף נוצש סמוך לעוגו: **שחילפו גמילות חסדים.** הלציש ערומים: **ולפושעים יפגיע.** בשביל פושעים שיבוא לידי הפגיע: **הערה.** הריך:

הדרן עלך המקנא

היה מביא את מנחתה. הבעל כלכתיב והביא את קרבנה עליה וגו' (במדבר ה): **לפיפה מלרים.** של של נגרי דקל זכרים שגדילין בציר הדקל: **רבי ליגעה.** בגמרא מפרש טעמא: **שחילפו ושופו.** השמא משמע בשמביאה מביאתו מביאה בכלי שרת לעזרה: **ושופה בכלי שרת.** קודם קמילה: **כל המנחות טעונות שמן ולבונה.** כלכתיב ויצק עליה שמן ונתן עליה לבונה (ויקרא ב). ולקמיה [דף טו.] פריך והתיכא מנחת סוטה: **וזו היא טעונה.** לכתיב בה לא יצוק עליה שמן וגו' (במדבר ה): **נאוה מן החטין.** לכתיב בלא תעשו חמץ תעשה חומה (שמות כג): **מנחת העומר.** בזהב מן שעורים. בתמצת מנחות (דף סח:): **יליפינן לה מקרא: נאה גרש.** לכתיב גרש כרמל תקריב את מנחת בכוריך (ויקרא ג) ובמסכת מנחות (דף סו:) תמרינן במנחת העומר הכתוב מדבר: **גרש.** בשעורים מובחר שבו מנופה בי"ג נפה כעין סולת חטים: **קמח.** הכל מעורב כמו שנטחן: **גמ' וכל דך למה.** למה לגו טוחנין ליגעה: **על עוכרי רלונו.** שאם זיעתה עברה על רלונו של מקום ורוגה שחומה שלא תיבדק: **קסבר.** ההי תנא דלמר משום דחסה הוא

משקה

מפני מה נקבר מול בית פעור כדי לכפר על מעשה פעור. ומדרש מגדה בכל שנה ושנה בעת שחטאו ישראל בבנות מואב נאומו פרק בית פעור עולה למעלה כדי לקטרג ולהזכיר עון וכשהוא רואה קברו של משה חוזר ושוקע שמשה רבינו שקעו בקרקע על מוטעו וכל שעה שעולה חוזר ושוקע למקום שנקבע משה רבינו. מתוספת רבי:

הדרן עלך המקנא

מביא את מנחתה. לין סדר המשנה וסדר הפרשה מכוונין שהרי כך סדר הפרשה קינא לה ונסתרה מעלה עליה ומביא את מנחתה שהכהן מביא פיילי של מרס ונותן לתוכו מלי לוג מים מן הכיור ונותן בו עפר מעמיד שהשה בשער נקבור ומוסן בנגדיה וסותב את שערה ונותן את המנחה על ידיה ויד הכהן מיה למעיה ומניף ומקניה עמה וכותב את המגילה ומוחק ומשקה ונוטל מנחתה מתוך כפיפה מלרית ונותן לתוך כלי שרת מניף ומגיש קומץ ומקטיר ולף ילעגו למה אינה נחנת הסדר ואם סדר הסדר:

רבי ליגעה. שהרי היתה נמוגה על ילה עד גמר כל הסדר כדי שתחזור ותוחה ולף אייך למימר דדרים טעמא דקרא אלא היכי דנפקא לן מיניה מידי דמרבי מיניה וקרא אחמא כתיב וכולל הכל ואמו דוכתין טעמו ומוחריה זהו הטעם של פסוק הוחיל וטעמו בשביל כך אינה דוקא כגון לף מחבוא בגד שלמנה משמע בין עניה ועשירה וקאמר ר"ש טעמא דקרא שאם אחה ממשכן אותה אחה מביא לה אם רע בשכיוותיה מתוך שאחה מביא לה העבוט ונאמר עניה דוקא אין ממשכנין אותה (ב"מ דף קטו.):

מלי

נאוה משה רבינו ליכנס לא"י וכי לאכול מפריה הוא צריך או לשבוע מטובה הוא צריך אלא כך אמר משה הרבה מצות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בא"י אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו בולן על ידי אמר לו הקב"ה בלום אחה מבקש אלא לקבל שכר מעלה אני עליך כאילו עשיתם שנאמר [8] לכן אחלק לו ברבים ואת עצומים יחלק שלל תחת אשר הערה למות נפשו ואת פושעים נמנה והוא חטא רבים נשא ולפושעים יפגיע לכן אחלק לו ברבים יכול כאחרונים ולא בראשונים ת"ל ואת עצומים יחלק שלל כאברהם יצחק ויעקב שהן עצומים בתורה ובמצות תחת אשר הערה למות נפשו שמסר עלמו למיתה שנאמר [9] ואם אין מחני נא וגו' ואת פושעים נמנה עם מתי מדבר והוא חטא רבים נשא שכיפר על מעשה העגל ולפושעים יפגיע שביקש רחמים על פושעי ישראל שיחזרו בתשובה [ו] ואין פגיעה אלא תפלה שנאמר [10] ואחה אל תחפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע בי:

הדרן עלך המקנא לאשתו

היה [ז]מביא את מנחתה בתוך כפיפה מצרית ונותנה על ידיה כדי ליגעה כל המנחות תחילתן וסופן בכלי שרת וזו תחלתה בכפיפה מצרית [ח]וסופה בכלי שרת [ט]כל המנחות טעונות שמן ולבונה [י]וזו אינה טעונה לא שמן ולא לבונה [יא]כל המנחות באות מן החטין [יב]וזו באה מן השעורין [יג]מנחת העומר אע"פ שבאה מן השעורין היא היתה באה גרש וזו באה קמח ר"ג אומר כשם שמעשיה מעשה בהמה כך קרבנה מאכל בהמה: **גמ'** תניא אבא חנין אומר משום רבי אליעזר [יד](וכל כך למה) כדי ליגעה כדי שתחזור בה אם ככה חסה תורה על עוברי רצונו קל וחומר על עושי רצונו וממאי משום דחסה הוא דילמא כי היכי דלא תימחק מגילה קסבר

משקה

מוסף רש"י

דבר הבא מן העבר. כגון נמר שהלניבים שהוא רך ומם ועשה להם כתנות ממנו (בראשית ג כא). הדרן עלך המקנא לאשתו

הגהות הב"ח

(ו) גמ' על מעשה פעור ומתר ר' ממא בר מנינא מפני מה נקמתר קברו של משה מעיני כשר ושם מפני שעתיד ביהמ"ק ליתכ ולהגזות את ישראל מתרלם שמא יבאו לקבורתו של משה ויעמדו ויתפללו לו משה רבינו עמוד בתפלה בעדנו ועומד משה ומבטל את הגזירה מפני שהניניס לדיקים במיתתם יותר מבחייהם שהי ישראל במדבר וקרחו בעשיהם ועשו עגל לקף הקב"ה על ישראל ואמר למשה הרף ממני ואשמידם כמה לדיקים היו בתוכו הדור וכמה חסידים משה ואהרן ויהושע שלנד ומילד וע' זקנים ושאר חכמים ותלמידים ולף עשה בשבילם ולף ביטל הגזירה שלף בשביל משה ואמר ר' ממא בר מנינא מלי לסמוך:

עין משפט
נר מצוה

ס א מיי' פ"ו מהל' דעות הל"ה [ו] סמג עשין ז:
א ב מיי' פ"ג מהל' סוטה הל"ג סמג עשין נ:
ג ו ז מיי' שם הל' יג:
ב ד ה מיי' פ"ג מהל' מעשה הקרבנות הל"ז ופ"ג מהל' סוטה הל"ג:
ג ו ז מיי' פ"ג מהל' סוטה הל"ג ופי"ב מהל' מעשה הקרבנות הלכה ג:
ד ח מיי' פ"ז מהל' ממידין ומוספין הל"ו [יב]:

תורה אור השלם

1. וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּגֵי בְּאֶרֶץ מוֹאָב מוּל בֵּית פְּעוֹר וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה: דברים לד ו
2. וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ: דברים לג א
3. אַחֲרֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם תֵּלֵכוּ וְאֹתוֹ תִירָאוּ וְאֶת מִצְוֹתָיו תִּשְׁמֹרוּ וּבְקֹלוֹ תִּשְׁמָעוּ וְאֹתוֹ תַעֲבֹדוּ וּבוֹ תִדְבָּקוּן: דברים יג ה
4. כִּי יְיָ אֱלָהֵיךְ אֵשׁ אֹכְלָה הוּא אֵל קַנָּא: דברים ד כד
5. וַיַּעַשׂ יְיָ אֱלֹהִים לָאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּשֵׁם: בראשית ג כא
6. וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְיָ בְּאֶלְנֵי מַמְרֵא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל כְּחֹם הַיּוֹם: בראשית יח א
7. וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם בְּאֵר לַחַי רֹאִי: בראשית כה יא
8. לָכֵן אֲחַלֵּק לוֹ בָרַבִּים וְאֶת עֲצוּמִים יְחַלֵּק שָׁלָל תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה לַמָּוֶת נַפְשׁוֹ וְאֶת פֹּשְׁעִים נִמְנָה וְהוּא חֵטְא רַבִּים נָשָׂא וְלַפֹּשְׁעִים יַפְגִּיעַ: ישעיהו נג יב
9. וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ: שמות לב לב
10. וְאַתָּה אַל תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעָם הַזֶּה וְאַל תִּשָּׂא בַעֲדָם רִנָּה וּתְפִלָּה וְאַל תִּפְגַּע בִּי כִּי אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ אֹתָךְ: ירמיהו ז טז

תוספות שאנץ

גסטרא דוכוס ושלטון וחביריו בברכות (ד' לב) ריידטון קרטין גיסטרא: **היה** מביא את מנחתה כדכתיב והביא את קרבנה עליה. בתוך כפיפה מצרית וכו'. צורי של דקל זרדין שגדילין סביב הדקל כדי ליגעה ולאו. משום תנופה היא. דלא כתיב תנופה בפרשה עד אחר ונתן על כפיה אלא כדי ליגעה ובגמ' מפרש טעמא: היא היתה גרש פ"ה ממובחר שבו מנופה בי"ג נפה כעין סלת חיטים. ל"ה: **גמ'** קסבר משקה

OTSAR HASEFORIM